

Årsredovisning och verksamhetsberättelse

2019

INNEHÅLL

INLEDNING	3
UPPDRAG	4
RESULTATREDOVISNING	5
Bevarande	
Samlad resultatbedömning	5
Redovisning per avdelning	7
Konservering – Papper • Bokbinderi	
Konservering – Metall • Arkeologi	
Digital bild	
Kunskapsuppbyggnad och Samverkan	13
Tvärsektoriella perspektiv	14
Övriga riktlinjer	14
Styrelse, ledning, mm	14
Personal, hälsa och arbetsmiljö	15
ÅRSREDOVISNING	17
Flerårsöversikt	18
Resultaträkning	18
Balansräkning	19
Redovisnings- och värderingsprinciper	20
Noter	20
UNDERSKRIFTER	23

INLEDNING

VERKSAMHETSBERÄTTELSEN FÖR 2019 sammanfattar resultat och väsentliga prestationer under året. I den samlade resultatbedömningen, av genomförda enkätundersökningar och framför allt i dialogen med institutionerna kan vi konstatera att verksamhetsresultatet är bra. Ser vi till institutionernas kommentarer kan vi fastställa att man är mycket nöjd med utfört arbete.

SAMHÄLLSOMVANDLINGEN I KIRUNA har under året högst påtagligt vuxit sig in Stiftelsen Föremålsvård. Ett flertal möten har ägt rum med fastighetsägaren Kirunabostäder, gruvbolaget LKAB, arkitekt och konsulter inom olika områden. Lokalerna är beslutade till kvarter 9, centralt i Kirunas nya centrum och byggnationen har påbörjats. Verksamheten kommer vara placerad i två våningsplan med lokaler fullt anpassade för vår verksamhet. De medarbetare som deltagit i arbetet med projektgruppen för kvarter 9 har utfört ett mycket bra arbete med det material och den information Stiftelsen Föremålsvård bidragit med.

DEN AV VÅR STYRELSE beslutade omvärldsbevakningen processades under hösten. Det som framkom i samtal mellan Stabschefen vid Riksantikvarieämbetet och Riksarkivet, Kungliga biblioteket samt Historiska museet redovisar till stora delar ett behov av volymer. Min åsikt är att Stiftelsen Föremålsvård till viss del befinner oss i en brytningstid beträffande arbetsmetoder inom området papperskonservering. Den workshop som genomfördes i Riksarkivet Härnösand i december var starten för en ny metodik för våra medarbetare vid avdelningen Papperskonservering/Bokbinderi, nämligen digitisering genom preparering. I detta arbete har Stiftelsen Föremålsvård ett stort ansvar och ska vara ett stabilt stöd i Riksarkivets pilotprojekt. I samverkan med Kungliga biblioteket har ett första steg tagits om spårbara och mer klimatsäkra transporter. En målsättning är att samordna transporter mellan olika institutioner. Samtal om transporter mellan Kungliga biblioteket och Stiftelsen Föremålsvård initierades redan 2017 och kommer påbörjas under 2020.

ÄVEN I ÅR HAR AVDELNINGEN Metall/Arkeologi stöttat Norrbottens museum vid en arkeologisk undersökning av ett gravfält i Silbojokk utanför Arvidsjaur. Denna gång med en medarbetare som även är utbildad arkeolog. I arbetet med att utveckla metoderna i urlakningen av arkeologiskt järn har avdelningen påbörjat en jämförande studie av kloridextraktionsmetoder. Två exempel som visar avdelningens breda kompetens. Avdelningen har även inlett samtal med Statens Historiska museer om på vilket sätt Stiftelsen Föremålsvård kan utveckla tjänsterna. Här ser jag goda möjligheter att avlasta museet. Avdelningen Digital bild kan fortsatt redovisa ett mycket stort behov av digitala tjänster. Min åsikt är att Stiftelsen Föremålsvård, på olika sätt, har möjlighet att avlasta institutionerna i digitiseringen av sina samlingar. Förutom skanning redovisas t.ex. behovet av stöd i registrering av olika uppgifter. Stiftelsen Föremålsvård bör fortsätta dialogen om hur nya medarbetare kan skapa fler möjligheter för kulturarvsinstitutionerna.

DE MÅNGÅRIGA PROJEKTEN ställer krav på en kontinuitet och en genomlysande dialog med institutionerna, mot bakgrund av detta arbete vill jag även i år lyfta fram avdelningschefernas ambition och vilja att utveckla samarbetet med institutionerna. Jag vill även lyfta fram våra medarbetares vilja att delta i många skiftande aktiviteter inom sitt kompetensområde. Stiftelsen Föremålsvård är på många olika sätt en väl fungerande verksamhet. Verksamhetsresultat är bra, vi har lyckats väl med vårt uppdrag, så också inom området arbetsmiljö. Stiftelsen Föremålsvård står inför omfattande och ansvarsfulla arbetsuppgifter de kommande åren vilka jag är övertyg om att vi utför med hög kvalitet. Anledningen till detta är våra engagerade och kompetenta medarbetare vilka jag vill rikta ett stort tack till.

Ulf Daunfeldt
Direktör

UPPDRAG

STIFTELSEN FÖREMÅLSVÅRD HAR sitt uppdrag dels i form av stadgar dels från Regeringen i form av regleringsbrev och riktlinjer.

RIKTLINJER FRÅN REGERINGEN

Statens bidrag till Stiftelsen Föremålsvård ska användas i enlighet med de mål för verksamheten som anges i stadgarna för Stiftelsen Föremålsvård.

BEVARANDE. Stiftelsen Föremålsvård ska effektivisera och utveckla arbetet med vård och konservering av föremål samt vård och digitisering av bilder och dokument.

KUNSKAPSUPPBYGGNAD. Stiftelsen Föremålsvård ska öka kunskapen inom sitt verksamhetsområde, bl.a. genom att verka för ökad kunskap grundad på forskning och samverkan med andra, exempelvis universitet och högskolor.

SAMVERKAN. Stiftelsen Föremålsvård ska samverka med andra aktörer för att utveckla verksamheten. I detta ingår att verka för att ideella organisationer och andra delar av det civila samhället involveras.

TVÄRSEKTORIELLA PERSPEKTIV. Stiftelsen Föremålsvård ska i sin verksamhet integrera ett jämställdhets-, mångfalds- och barnperspektiv samt ett internationellt och interkulturellt utbyte och samarbete.

KULTURARVS-IT. Stiftelsen Föremålsvård ska redovisa antalet arbetsledare samt antalet anställda med lönebidrag inom ramen för Kulturarvs-IT.

UPPDRAG

SAMRÅD AVSEENDE VÅRD- OCH KONSERVERINGSFRÅGOR. Stiftelsen Föremålsvård ska samråda med Riksantikvarieämbetet i myndighetens uppdrag som nationell samordnare av vård- och konserveringsfrågor inom kulturarvssektorn.

REDOVISNING TILL REGERINGEN. Resultatredovisningen ska visa hur verksamhetens prestationer utvecklats med avseende på kvalitet, volym, intäkter och kostnader. Stiftelsen Föremålsvård ska särskilt redovisa; antalet konserverade och restaurerade föremål, antalet digitaliserade bilder och dokument, och antal registrerade poster. Av redovisningen ska även framgå från vilka samlingar bilder och dokument kommer. Redovisningen ska vidare innehålla en förteckning över uppdragsgivare under året. Dessutom ska använda metoder och effekterna av verksamheten analyseras.

Därutöver ska Stiftelsen Föremålsvård redovisa intäkter av sponsring, intäkter av bidrag, vid sidan av det ordinarie årliga statliga bidraget, med fördelning mellan statliga bidrag, bidrag från mellanstatliga organ respektive icke statliga bidrag samt uppnådda resultat av samverkan med andra aktörer.

STIFTELSENS STADGAR

Stiftelsens ändamål är att bedriva vård och konservering av museiföremål, böcker och arkivalier samt digitalisering av fotografiskt material och dokument. Det åligger Stiftelsen Föremålsvård särskilt att; Bedriva arkeologisk metallkonservering samt papperskonservering och erforderlig bokbinderiverksamhet, Medverka i vården och digitaliseringen av de centrala kulturarvsinstitutionernas samlingar, Samarbeta och samråda med museer, bibliotek, arkiv, statliga och kommunala myndigheter, kulturinstitutioner, organisationer och enskilda som är verksamma inom Stiftelsen Föremålsvårds verksamhetsområden, Sörja för metodutveckling och vidareutbildning inom verksamhetsområdet.

RESULTATREDOVISNING BEVARANDE

SAMLAD RESULTATBEDÖMNING

Stiftelsen Föremålsvård ska enligt riktlinjerna redovisa hur verksamhetens prestationer har utvecklats med avseende på kvalitet, volym, intäkter och kostnader. Använda metoder samt effekterna av verksamheten ska analyseras. Här nedan redovisas kvalitet, använda metoder samt effekterna av verksamheten. När det gäller intäkter och kostnader finns denna redovisning under den finansiella redovisningen, när det gäller volym finns uppgifterna redovisade i tabellform under respektive avdelning.

I vilken utsträckning uppfyller Stiftelsen Föremålsvård institutionens krav på kvalitet.

Kundupplevd kvalitet mäts med enkäter samt i dialog med respektive institution. Kvalitén bedöms av institutionen i enkätundersökning enligt en tregradig skala; Mindre tillfredsställande, Tillfredsställande, Bra.

Analys av använda metoder. Hur verksamheten vid Stiftelsen Föremålsvård utvecklas i jämförelse med nationell och internationell forskning och metodutveckling. Analys av arbetsmetod sker i en jämförelse med nationella och internationella kulturarvsinstitutioner. Bedömningen görs utifrån erfarenhetsutbyte och diskussioner i olika nätverk nationellt och internationellt.

Effekterna av verksamheten. På vilket sätt bidrar verksamheten vid Stiftelsen Föremålsvård till tillgängliggörandet, forskningen och det långsiktiga bevarandet. Utvärderingen definieras i dialog med respektive institution.

KVALITET

Då ett flertal institutioner förvaltar stora samlingar arbetar de utifrån ett holistiskt och långsiktigt hållbart bevarandeperspektiv. Kvalitén på det arbete som Stiftelsen Föremålsvård utför blir därför god när arbete sker i enlighet med de prioriteringar och på den åtgärdsnivå och med de metoder som institutionen anger. Resultatet av de enkätsvar som inkommit visar att de är nöjda med det arbete som utförs; vilket också framkommer i samtal med dem. Detta förstärks av att flera av institutionerna är återkommande.

Antalet enkäter har varit 27, bortfallet är 4 enkäter. I en enkät redovisas svaret tillfredsställande och avser kvaliteten i bildfilerna i en leverans. I kommentar redogör institutionen för; ”placeringen av bilderna i skannern som medförde lite extra arbete i efterbearbetningen”. I en enkät redovisas svaret mindre tillfredsställande och avser leveranser av bildfiler. I kommentar redogör institutionen för; ”den omorganisation och de personalförändringar som skett vid institutionen vilket påverkat projektets kvalitetssäkring och besked till Stiftelsen Föremålsvård om slutlagring”.

Bedömningen för våra tre avdelningar, med utgångspunkt i enkätunderlaget och med den information som framkommit i samtal som förts med respektive institution, anser Stiftelsen Föremålsvård att de kvalitativa aspekterna av verksamhetens resultat är bra.

ANALYS AV ANVÄNDA METODER

Arbetsmetoder som används fastställs av institutionen och revideras vid behov i samråd med dem. Riksarkivet har under hösten inlett ett samarbete med Stiftelsen Föremålsvård som deltar i deras arbete med att utveckla metoder för preparering inför digitisering. Medarbetarna vid Stiftelsen Föremålsvård nätverkar och utbyter erfarenhet med kollegor inom bevarande av materiellt kulturarv. De bevarandemetoder stiftelsen använder är erkända och väl beprövade inom fältet.

Arbetet vid avdelningen Digital Bild sker enligt internationella fastställda standarderna ISO 3664, samt ISO 12646. I dialog med respektive institution fastställs, för varje projekt, en kravspecifikation med information om bl. a. kvalitetsnivå, leveransmetod och filnamn. I fastställandet av kravspecifikationen dokumenteras institutionens behov som kan röra sig mellan olika standarder, miniminivån ligger på ISO 19264-1, men ofta digitiserar samlingen med högre kvalitetsnivåer (enligt FADGI:s och Metamorfozes tre nivåer). Med de metoder Digital bild använder kan original upp till A0+-storlek digitaliseras med indikatorn bra.

Mot bakgrund av det erfarenhetsutbyte som ägt rum, nationellt och internationellt, och de samtal som förts med respektive institution anser Stiftelsen Föremålsvård att använda metoder bedömas ha ett bra resultat.

EFFEKTERNA AV VERKSAMHETEN VID STIFTELSEN FÖREMÅLSVÅRD

I återkommande samtal med institutionerna framhålls betydelsen av Stiftelsen Föremålsvård som resurs för konserveringsinsatser och kompetens för bevarande och tillgängliggörande av statliga samlingar; detta i syfte att säkerställa det materiella kulturarvets långsiktigt hållbara utveckling. Konservering av föremål skapar utökad hållbarhet och, tillsammans med konservatorernas dokumentation, ökad tillgänglighet för forskare och allmänhet. Förbättrade metoder inom materialanalys ger ökade möjligheter till att besvara frågeställningar från forskarvärlden.

Institutionerna använder sig av olika lösningar för tillgängliggörande av bildfiler och registrerade poster. I de fall upphovsrätten begränsar publiceringen av bildfilerna tillhandahålls bildfilerna ofta lokalt sökbara vid institutionen. Då det rättsliga skyddet är utgången, eller av andra överenskommelser, sker en webpublicering. Bildfilerna tillgängliggörs då på web-platser som t.ex. Riksarkivets, Nationell arkivdatabas (NAD), användarna av databasen Primus publicerar bildfilerna på den samlande sajten <http://digitalmuseum.se> men många institutioner använder även <http://www.kringla.nu> och <http://www.europeana.eu>. Publicering i tryckt format som böcker, tidskrifter och utställningar är andra exempel där kulturarvet i bildform bevaras och tillhandahålls.

Sammantaget är bedömningen att effekterna av verksamheten vid Stiftelsen Föremålsvård är av betydelse för tillgängliggörandet och forskningen, samt för det långsiktiga bevarandet av vårt kulturarv. Effekterna av verksamheten bedöms vara bra.

PAPPER • BOKBINDERI

VERKSAMHETSÅRETS HUVUDSAKLIGA arbete har utgjorts av preventiva konserveringsåtgärder avseende Aftonbladets bildsamling på beställning av Kungliga biblioteket. I början av året utfördes även aktiva konserveringsåtgärder på SJ:s typritningar av stationshus på beställning av Riksarkivet. Avdelningens bokbindare har arbetat med böcker från främst Krigsarkivets referensbibliotek på beställning av Riksarkivet. Under hösten hölls möten mellan Stiftelsen Föremålsvård, Kungliga biblioteket och Riksarkivet. Syftet var att resonera kring pågående projekt och främja ett fördjupat samarbete mellan Stiftelsen Föremålsvård och myndigheterna. Under möte med Kungliga biblioteket kunde det konstateras att de var mycket nöjda med arbetet och att fler bilder än väntat skulle komma att läggas om under 2019. Vidare framfördes av Kungliga biblioteket önskemål om spårbara och mer klimatsäkra transporter. Eftersom ett långsiktigt hållbart och professionellt arbete med transporter av kulturhistoriskt material i glesbygd främjar ett levande och tillgängligt kulturarv i hela Sverige kan utmaningen konstateras vara av både regionalt och nationellt intresse. Detta arbete kommer Stiftelsen Föremålsvård att börja undersöka under 2020.

VID MÖTE MED RIKSARKIVET lades förslag fram om fortsatt arbete med konservering av lagfartsböcker från Landsarkivet i Härnösand. Detta eftersom 6 volymer hittills åtgärdats av Stiftelsen Föremålsvård och ytterligare ca 350 volymer är i behov av åtgärder. Riksarkivets enhetschef för bevarande föreslog då att Stiftelsen Föremålsvård, i enlighet med Riksarkivets generella riktlinjer för digitisering, för deras räkning skulle arbeta med preparering inför digitisering.

EFTERSOM PREPARERING INFÖR digitisering i Sverige är ett förhållandevis nytt område bjöd Riksarkivet in en expert, Senior Conservation Manager – Digitisation and Large Scale Operations, vid The National Archives i Storbritannien, att, tillsammans med representanter från Stiftelsen Föremålsvård och Riksarkivet, medverka i en empirisk workshop med titeln *Large scale conservation of archival acts* i Härnösand den 11-13 december. Målet var att tillsammans lägga en grund för metodutveckling och arbetsflöden för preparering inför digitisering. Stiftelsen Föremålsvårds samarbete med Riksarkivet kommer under 2020 att fördjupas i syfte att uppnå en långsiktigt hållbar grund för löpande beställningar från dem.

HÖSTEN PRÄGLADES VIDARE av förberedelser och möten angående byggnation av nya lokaler till följd av samhällsomvandlingen i Kiruna. Detta har medfört en grundlig genomlysning av avdelningens utrustning och arbetsformer. I juni månad tillträdde en ny avdelningschef och under hösten kom en tjänstledig papperskonservator tillbaka; vid avdelningen arbetar nu sex papperskonservatorer och en bokbindare. Vid slutet av året påbörjade avdelningens bokbindare ett gesällprov i bokbinderi under handledning av bokbindare vid Carolina Rediviva i Uppsala.

TABELL 1. TOTALT ANTAL PRESTATIONER

	2019	2018	2017
Bokbindning, stycken	105	98	104
Preventiv konservering ¹ , stycken	48 629	25 777	3 646
Aktiv konservering ² , stycken	429	443	345
Katalogisering, stycken bilder	2 808	1 034	3 201
Katalogisering, stycken poster	2 681	981	3 002

¹ Ommontering av bilder ur Fa-samlingen och Aba-samlingen. Produktionsökningen 2019 beror på att arbetet har organiserats och systemtiserats på ett annat sätt jämfört med 2018. ² Konservering av SJs typritningar av stationshus, tre bilder grafiska tryck samt lagfartsböcker.

TABELL 2. REDOVISNING PER INSTITUTION, SAMLING, BEARBETNING OCH PRESTATION

Institution	Samling	Bearbetning	Prestation
Riksarkivet	Typritningar av SJs stationsbyggnader	Konservering	422
Riksarkivet/Krigsarkivet	Böcker	Bokbindning/Bokkonservering	105
Riksarkivet i Härnösand	Lagfartsböcker	Konservering	4
Kungliga biblioteket	Aftonbladet bildsamling	Ommontering av bilder	47 462
	Fa-samlingen, fotografier i visitkortsstorlek	Ommontering av bilder	1 167
		Katalogisering av fotografier, antal bilder	2 808
		Katalogisering av fotografier, antal poster	2 681
Övriga institution			
Östersunds kommun	Tre bilder av grafiska tryck	Lagning och isärtagning	3

METALL • ARKEOLOGI

UNDER 2019 FORTSATTE avdelningen med det förberedande arbetet inför stiftelsens planerade flytt. Utrustning dokumenterades och utvärderades med målet att säkerställa en fortsatt kvalitativ och effektiv produktion i kommande lokalerna. Planeringen av den framtida verksamheten har även inneburit ökat samarbete mellan konserveringsavdelningarna.

I SYFTE ATT STÖTTA konservatorsutbildningen vid Göteborgs universitet tog avdelningen emot en konservatorsstudent för praktik under höstterminen. Att erbjuda plats till studenter är även ett steg mot målet att säkerställa återväxten av stiftelsens konservatorskompetens.

FÖRBEREDELSE PÅBÖRJADES för en jämförande studie av kloridextraktionsmetoder (ett viktigt moment inom konservering av arkeologiskt järn för att förhindra korrosion). En del av studien utgörs av en medarbetares masteruppsats. Stipendium från Bothénstiftelsen beviljades och medarbetaren deltog inom ramen för den kommande studien i konferensen ICOM-CC Metals 2019 i Neuchâtel, praktiserade vid Arc'Antiques i Nantes, gjorde studiebesök vid konserveringslaboratorierna i Vejle och Brede, samt besökte Norrbottens museum i Luleå. Material av arkeologiskt järn, att använda till studien, har tillhandahållits av Norrbottens museum och en finsk aktör.

PÅ UPPDRAG AV Norrbottens museum deltog 2018 en konservator från Metall/Arkeologi vid en arkeologisk undersökning av ett gravfält i Silbojokk utanför Arvidsjaur. Även i år var en medarbetare från avdelningen med och stöttade museet vid utgrävningen. I november deltog alla medarbetare i Linnéuniversitetets och Västarvets konferens Arkeologi & Analys i Kalmar. Konferensen hade flera intressanta föreläsningar och gav möjlighet till engagerande diskussioner mellan analyspecialister, arkeologer och konservatorer, främst inom tolkning av analysdata. Avdelningen passade även på att besöka Kalmar läns museums arkeologiska konserveringsverksamhet. Besöket gav utrymme till givande diskussioner kring metod och erfarenheter.

SOM ETT LED I STRÄVAN att bibehålla hållbar konserveringsverksamhet och god arbetsmiljö genomfördes en utvärdering och utrensning av kemikalier. Viktiga faktorer vid genomgången var kemikalier med låg användning och hög hälsoskadlighet. Internutbildning genomfördes i anknytning till stiftelsens nyligen införskaffade röntgenfluorescens (XRF). Målen med utrustningen är att uppnå mer kvalitativa materialanalyser samt reducerad kemikaliehantering när våtkemiska materialanalyser minskar.

UNDER ÅRET AVSLUTADES fem uppdrag från externa institutioner. Tre av dem gav respons på den kvalitetsenkät avdelningen skickade. De uppgav att de är nöjda med konservatorernas arbete. Kommentarer gjordes även gällande bra förpackning, kvalitativa fotografier och dokumentation samt att resultat av stiftelsens materialanalyser hade bidragit till arkeologernas tolkning av föremål och fyndplats.

AVDELNINGEN HAR UNDER året haft 1-2 vakanta tjänster men det minskade antalet konserverade föremål beror även på minskning av material i sändningarna från Statens historiska museer.

TABELL 3. TOTALT ANTAL PRESTATIONER

	2019	2018	2017
Fyndnummer	951	2 759	979
Föremål, i huvudsak järnföremål	1 439	5 453	5 346

Ett fyndnummer kan bestå av ett eller flera föremål. Ett föremål kan vara en liten spik med tidsåtgång för åtgärder på ca 3-5 minuter. Ett annat föremål kan vara ett vikingasvärd med en tidsåtgång under flera dagar.

TABELL 4. FÖRTECKNING AV PRESTATIONER*

Institution	Antal fyndnummer	Antal föremål
Statens historiska museer Föremål från: Gotland, Gästrikland, Jämtland, Småland, Uppland, Värmland, Västerbotten, Västergötland, Öland, Östergötland	788	1 257
Externa institution Arendus FårÖ konsult Gotlands museum Skellefteå museum Västerbottens museum	163	182

*Påbörjat, ej avslutat material, ingår ej i beräkningarna.

DIGITAL BILD

AVDELNINGEN HAR PÅ motsvande sätt som de senaste åren, genomfört fördjupade samtal med ett antal utvalda institutioner. Syftet med samtalen var att utvärdera pågående projekt och att planera kommande projekt. Mot bakgrund av bl. a. dessa samtal kan avdelningen konstatera att årets resultat visar att uppdragen utförts med hög kvalitet. Ett resultat av samtalen utmynnade i ett projekt från Historiska museet med planerad start 2020. I projektet kommer en för stiftelsen ny metod för digitisering att användas. I stället för att skanna in diorna kommer avdelningen att montera upp en reprostation med kamerautrustning som Historiska museet bistår med.

ETT PAR AV AVDELNINGENS institutioner genomgår en omorganisation och det har resulterat i att de inte på ett kontinuerligt sätt kunnat leverera material. Två större projekt har avslutats, varav ett bestod av flera samlingar tillhörande Riksarkivet Uppsala. Det andra var ett projekt med flygbilder från Riksantikvarieämbetet. Bägge projekten har pågått sedan 2013. Även ett omfattande projekt från Nordiska museet avslutades under året. Projektet har digitiserats under tio år och bestod av en samling diabilder av fotografen Gunnar Lundh. Många av avdelningens projekt är mångåriga och omfattande vilket ställer krav på kontinuitet i relationen mellan institutionen och avdelningen. Det är därför angeläget att det finns en projektansvarig vid institutionen. För att säkra att kvaliteten upprätthålls och informationen uppdateras utför avdelningen årliga kvalitetsundersökningar med enkäter. Men framförallt sker över tid en kontinuerlig dialog med institutionerna.

UNDER VÅREN BESÖKTE Statens maritima museer/Marinmuseum Stiftelsen Föremålsvård. Avdelningen har i 10 års tid digitiserat och registrerat verksamhetsbilder från Kockums varv och projektet fortlöper fortfarande. I samband med besöket framförde Marinmuseum ett önskemål om ett begränsat projekt, en utförlig preparering av en samling bestående av monterade diabilder. Syftet med projektet var att utreda möjligheten att digitisera samlingen men även formerna för långtidsförvaring. Eftersom Marinmuseum inte hade tillgång till fotokonserverator blev förberedelserna för avdelningen en efterforskning, nationellt och internationellt, av metod för att rengöra diorna med högsta möjliga resultat, för att minimera skada samt vilka kuvert som bör användas för långtidsförvaring av just färgdior. Avdelningen Papperskonservering/Bokbinderi genomförde ett antal rengöringsprov där diorna lösmonterades, rengjordes och därefter digitiserades. När samlingen är digitiserad läggs diorna i buffrade syrafria kuvert.

AVDELNINGEN HÖLL I MAJ en uppskattad presentation om avdelningens verksamhet och uppdrag vid en konferens arrangerad av Rijksmuseum i Amsterdam, *2+3D Photography – Practice and Prophecies – 2019*. Under det gångna året har båda avdelningscheferna även deltagit i konferensen *Digikult* i Göteborg, Digisams seminarium ”*Digitaliserat kulturarv tillsammans*” samt *Digisamdagen* i Stockholm. En studieresa företogs till Stockholm, där en majoritet av avdelningens medarbetare deltog. Avdelningen besökte Kungliga biblioteket, Dansmuseet, Tekniska museet, Nationalmuseum, Armémuseum samt Historiska museet. Resan var mycket uppskattad av medarbetarna då man fick än tydligare bild och förståelse för sin roll i tillgängliggörandet och bevarandet av vårt gemensamma kulturarv.

TABELL 5. TOTALT ANTAL PRESTATIONER

	2018	2017	2016
Antal skannade fotografier	68 942	64 388	61 740
Antal skannade dokument	2 604	2 217	1 165
Antal registrerade poster	25 973	15 418	8 359

Arbetsuppgifterna med registrering, består av poster. En post kan bestå av en uppgift, en annan post kan bestå av betydligt fler uppgifter. Som exempel på registrerade poster kan nämnas typ av fartyg, namnet på fartyget, datum då fotografiet togs, var bilden är tagen, fotograf. Fotografier är fotografiskt material bestående av negativ, diabilder och påsiktsbilder vilka digitiseras på flatbäddskannrar, filmskannrar samt avfotograferas. Med dokument avses original andra än fotografiska, vilka även de skannas på flatbäddskannrar.

TABELL 6. REDOVISNING PER INSTITUTION, SAMLING, BEARBETNING OCH PRESTATION (ANTAL)

Institution	Samling	Material	Prestation
Arbetarrörelsens arkiv och bibliotek	Affischsamlingen	Skanning storformat	2 180
Arkitektur och designcentrum	Sune Sundahls samling – glasplåtar	Skanning fotografier	4 466
Dansmuseet	Jenny Hasselqvist – påsiktsbilder	Skanning fotografier	820
Kungliga biblioteket	Fa-samlingen – påsiktsbilder	Skanning fotografier	3 820
Musikverket Visarkivet	Paul Deker – negativ och diabilder	Skanning fotografier, bearbetning	12 020
Nationalmuseum	Svensk Porträttsamling – påsikt	Skanning fotografier	12 701
Nordiska museet	Gunnar Lundhs samling – diabilder Bellanders samling – påsikt	Skanning fotografier, bearbetning Skanning fotografier	120 2 196
Riksarkivet Riksarkivet Uppsala	SJ:s typritningar – storformat Flertal olika samlingar – glasplåtar, påsikts- bilder, negativ, diabilder	Skanning dokument Skanning fotografier, bearbetning	424 437
Riksantikvarieämbetet	Jan Norrman och Björn Ambrosianis flygbilder – färgnegativ, småbildsdi ATA-bild – påsikt	Skanning och avfotografering fotografier, bearbetning Skanning fotografier	4 433 1 623
Skansen	Blandad samling – negativ, diabilder och glasplåtar	Skanning fotografier, bearbetning	1 685
Spårvägmuseet	Ur bildsamlingen – negativ	Skanning fotografier	5 076
Statens försvarshistoriska museer Armémuseum Flygvapenmuseum	Samling av fotoalbum – påsiktsbilder F 19 Verksamhetsbilder – negativ	Skanning fotografier Skanning fotografier	6 174 1 343
Statens maritima museer Marinmuseum	Kockums bildsamling – negativ	Skanning fotografier Registrering i Primus	7 071 24 707
Sjöhistoriska museet	Arne Sundström och Gunnel Ilonen – diabilder	Skanning fotografier, bearbetning Registrering i Primus	1 511 1 266
Tekniska museet	Teknik och industrihistoriska bildsamlingen	Skanning fotografier	3 312

KUNSKAPSUPPBYGGNAD & SAMVERKAN

SAMVERKAN SKER NATIONELLT och internationellt i mötet med kulturarvsinstitutionerna. Samverkan sker på olika nivåer inom våra kompetensområden där Stiftelsen Föremålsvård har ett mångårigt nära samarbete med huvuddelen av de centrala statliga kulturarvsinstitutionerna. Kunskapsuppbyggnad och samverkan sker med andra laboratorier, kollegor, där man diskuterar metoder och förhållningssätt. Exempel på kunskapsuppbyggnad/samverkan under året är; *Rijksmuseum i Amsterdam, 2+3D Photography – Practice and Prophecies – 2019*. Konferensen *Digikult* i Göteborg, Digisams seminarium ”*Digitaliserat kulturarv tillsammans*” samt *Digisamdagen* i Stockholm. *ICOM-CC Metals 2019* i Neuchâtel, praktik vid *Arc’Antiques* i Nantes, *Norrbottens museum* i Luleå, Linnéuniversitetets och Västarvets konferens *Arkeologi & Analys* i Kalmar, Medarbetare från *Digitisation and Large Scale Operations*, vid The National Archives i Storbritannien.

STIFTELSEN FÖREMÅLSVÅRD BIDRAR med kunskap, råd och stöd till bl.a. församlingar, kommuner och läns museer, men även till de statliga kulturarvsinstitutionerna. Ett årligt återkommande samarbete med Göteborgs universitet är att Stiftelsen Föremålsvård erbjuder praktikplats och sommararbete för konservatorsstudenter. Under året har Stiftelsen Föremålsvård även tagit emot en konservatorsstudent för praktik under höstterminen. Samarbetet med Göteborgs universitet är ett led i stiftelsens kompetensförsörjning.

TVÄRSEKTORIELLA PERSPEKTIV

STIFTELSEN FÖREMÅLSVÅRD ARBETAR med jämställdhet och mångfald utifrån ett arbetsgivarperspektiv. Vi kan konstatera att andelen kvinnor är betydligt högre 73 % än män 27 %. En liten utjämning har skett sedan 2018 då motsvarande siffror var 76 respektive 24 procent. I avdelningen Digital bild har vi små möjligheter att påverka fördelningen mellan könen. Orsaken är det arbetsmarknadspolitiska uppdrag Stiftelsen Föremålsvård har, det vill säga Arbetsförmedlingen anvisar medarbetarna som därefter genomgår en arbetsprovning innan en anställning beslutas. Vi har påtalat behovet av fler manliga medarbetare i den digitala verksamheten utan att uppnå någon förändring. Motsvarande gäller för mångfaldsperspektivet. När det gäller barnperspektivet finns det begränsade möjligheter att integrera detta perspektiv. Anledningen är att Stiftelsen Föremålsvård inte har någon publik verksamhet och inga egna samlingar. När det gäller redovisningen av internationellt och interkulturellt utbyte och samarbete hänvisas till redovisningen i stycket på föregående sida, Kunskapsuppbyggnad & Samverkan.

ÖVRIGA RIKTLINJER

Stiftelsen Föremålsvård ska redovisa antalet arbetsledare samt antalet anställda med lönebidrag inom ramen för Kulturarvs-IT.

TABELL 7. ANTAL ARBETSLEDARE OCH LÖNEBIDRAGSANSTÄLLDA

	2019	2018	2017
Arbetsledare	2	2	2
Lönebidragsanställda	17	16	15

MILJÖREDOVISNING

Stiftelsen Föremålsvård har i januari 2018 påbörjat arbetet med en redovisning av verksamhetens miljöpåverkan. Den mest betydande miljöaspekten är tjänsteresor. Koldioxidutsläppen för tjänsteresor finns redovisade i tabell 8. Antalet tågresor har ökat. Av totalt antal resta km ökade tågresorna från ca 3% 2018 till ca 18% 2019.

TABELL 8. KOLDIOXIDUTSLÄPP

	2019	2018	2017
Totalt utsläpp, kg CO2	14 271	12 725	-
Per anställd, kg CO2	432	386	-
Fördelning mellan reseslag:			
Flyg	99%	95%	-
Bil	1%	5%	-

Beträffande energiförbrukningen går detta inte att redovisa då värme, vatten och el ingår i hyran.

STYRELSE & LEDNING

Ledningen vid Stiftelsen Föremålsvård består av direktören samt kamreren. Organisationen är enkel och tydlig. Rådgivande är ledningsmötena som består av avdelningscheferna vid avdelningarna Papperskonservering/Bokbinderi, Metall/Arkeologi samt Digital bild.

Styrelsen för Stiftelsen Föremålsvård bestod under 2019 av till höger följande ledamöter. Styrelsen har sammanträtt vid 3 tillfällen.

Ledamöter	Personlig ersättare
Johan Antti, ordförande	
Lars Amréus	Inger Mattson
Gunilla Herdenberg	Lars Ilshammar
Maria Jansén	Carl-Magnus Gagge
Krister Svedhage	Maria Höijer
Kristina Söderholm	Curt Persson
Kristina Zakrisson	Mats Dahlberg
Karin Åström Iko	Anna Karin Hermodsson

PERSONAL, HÄLSA & ARBETSMILJÖ

ANTALET ANSTÄLLDA 2019-12-31 var 33 personer. Under 2019 har 3 personer nyanställt och 3 person har avslutat sin anställning. Medelåldern var 48 år. Året redovisar en fortsatt övervikt för antalet anställda kvinnor. Den totala sjukfrånvaron var 9 % i förhållande till totalt arbetad tid, vilket är en viss ökning jämfört med 2018. Sammantaget redovisar tabell 9 en ökning av sjuktalen. I detta sammanhang är det viktigt att kommentera att det digitala uppdraget, Kulturarvs-IT, är riktat till personer som har svårt att komma in på den reguljära arbetsmarknaden vilket påverkar sjuktalen negativt.

STIFTELSEN FÖREMÅLSVÅRD HAR väl inarbetade rutiner för att bedriva ett systematiskt arbetsmiljöarbete i syfte att minska och förebygga ohälsa på arbetsplatsen. Arbetsgivaren har ansvar för att skapa en god arbetsmiljö som innebär att våra medarbetare har möjlighet att kombinera arbete och privatliv. Detta skapar förutsättningar för ett bra arbetsresultat och ett större välmående. I detta inkluderas även Stiftelsen Föremålsvårds friskvårdsprogram som syftar till att få en friskare och mer motiverade medarbetare. De två årliga skyddsround- och brandskyddskontrollerna redovisar en mycket bra arbetsmiljö

TABELL 9. ANSTÄLLDA PER AVDELNING

	2019	2018	2017
Kansli	2	2	2
Metall & Arkeologi	5	6	7
Papper & bokbinderi	7	6	6
Digital bild	19	19	18
Totalt	33	33	33

TABELL 10. SJUKFRÅNVARO, PROCENTUELL AV TILLGÄNGLIG ARBETSTID

	2019	2018	2017
Total sjukfrånvaro	9,6	8,4	9,2
Kvinnors sjukfrånvaro	11,2	8,9	11,0
Mäns sjukfrånvaro	-	-	-
Yngre än 29 år	-	-	-
30-49 år	7,1	12,2	13,3
50 år och äldre	12,8	5,8	5,9
Sammanhängande längre än 60 dagar	43,1	40,7	46,8

ÅRSREDOVISNING

FÖRVALTNINGSBERÄTTELSE

Den 26 juni 1986 dagtecknad urkund beslutade staten, genom regeringen, att bilda en stiftelse med namnet Föremålsvård i Kiruna med ändamål att bedriva vård och konservering av museiföremål, böcker och arkivalier. Samtidigt som staten beslutade om att bilda Stiftelsen Föremålsvård fastställde regeringen stadgar för Stiftelsen Föremålsvård att gälla från och med den 1 juli 1986. Verksamheten inleddes 1987. I budgetpropositionen för 1999 beslutade regeringen att Stiftelsen Föremålsvård tilldelades det digitala uppdraget Kulturarvs-IT. Stiftelsen Föremålsvård får ett årligt anslag av staten via Kulturdepartementet. Styrelsens åtta ledamöter förordnas av regeringen. Regeringen utser ordföranden samt sju ledamöter efter förslag angående vardera en ledamot av Riksantikvarieämbetet, Statens historiska museer, Riksarkivet, Kungliga biblioteket, Göteborgs universitet, Luleå tekniska universitet och Kiruna kommun. Samtliga utses för högst tre år i taget. Efter förslag från styrelsen förordnas direktören av regeringen.

STIFTELSEN FÖREMÅLSVÅRDS UPPDRAG OCH ÄNDAMÅL

Stiftelsen Föremålsvård får årligen sitt uppdrag i riktlinjer från Kulturdepartementet. Målet för Stiftelsen Föremålsvård är att medverka i bevarandet och tillgängliggörandet av vårt kulturarv. Specifika mål för Stiftelsen Föremålsvård är att; effektivisera och utveckla arbetet med vård och konservering av föremål, samt vård och digitisering av bilder och dokument. Med sitt uppdrag att vårda och digitisera de centrala statliga kulturarvsinstitutionernas samlingar säkerställs ändamålet för Stiftelsen Föremålsvård.

FINANSIELLA FÖRUTSÄTTNINGAR

Stiftelsen Föremålsvård finansieras dels av staten genom anslag från Kulturdepartementet, dels av bidrag från Arbetsförmedlingen.

VERKSAMHETEN UNDER 2019

I tabell 11 redovisas antalet vårdade, konserverade och digitaliserade dokument, böcker, föremål och fotografier.

TABELL 11. PRODUKTION 2019

Avdelning	Antal	Bearbetat
KONSERVERING PAPPER		
Bokbindning	105	Böcker
Preventiv konservering	48 629	Föremål
Aktiv konservering	429	Föremål
Katalogisering	2 808	Bilder
Katalogisering	2 681	Poster
KONSERVERING METALL ARKEOLOGI		
Konservering	951 1 439	Fyndnummer Föremål
DIGITAL BILD		
Digitaliserat	68 942 2 604	Fotografier Dokument
Registrerat	25 973	Poster

STYRELSEARBETE

Styrelsen har sammanträtt vid tre tillfällen under året.

STIFTELSEN FÖREMÅLSVÅRDS EKONOMISKA RESULTAT

Rörelseresultatet för 2019 redovisar ett underskott med drygt 300 000 kr. Tack vare vinst vid försäljning av värdepapper blir det ekonomiska resultatet ett överskott med ca 13 000 kr.

FRAMTIDA UTVECKLING

Under överskådlig tid har Stiftelsen Föremålsvård obegränsat med uppdrag inom det digitala uppdraget. Inom området konservering papper/bokbinderi pågår en utveckling mot preparering inför digitisering. Inom området konservering metall/arkeologi fortgår utvecklingen mot komplexa föremål parallellt mot volymer

FLERÅRSÖVERSIKT

	2019	2018	2017	2016
Bidrag	18 492 573	17 854 480	17 376 704	17 244 973
Nettoomsättning	135 523	461 452	224 203	191 611
Årets resultat	13 360	559 076	156 409	82 075
Soliditet (%)	86,5%	88,0%	86,9%	86,5%

Förändring av eget kapital		
	Balanserade vinstmedel	Årets resultat
Belopp vid årets ingång	7 712 103	559 076
Disposition föregående års resultat	559 076	-559 076
Årets resultat		13 360
Belopp vid årets utgång	8 271 179	13 360

Beträffande stiftelsens redovisade resultat och ställning hänvisas till efterföljande resultat- och balansräkning.

RESULTATRÄKNING

	Not	2019-01-01 – 2019-12-31	2018-01-01 – 2018-12-31
Stiftelsens intäkter			
Bidrag	1	18 492 573	17 854 480
Nettoomsättning		135 523	461 452
Summa stiftelsens intäkter		18 628 096	18 315 932
Stiftelsen kostnader			
Övriga externa kostnader		-3 286 299	-2 986 261
Personalkostnader	2	-15 230 770	-14 574 172
Avskrivningar och nedskrivningar av materiella anläggningstillgångar		-423 269	-336 198
Summa stiftelsens kostnader		-18 940 268	-17 896 631
Rörelseresultat		-312 172	419 301
Finansiella poster			
Resultat från övriga finansiella anläggningstillgångar	3	325 597	139 775
Övriga ränteintäkter och liknande resultatposter		6	0
Räntekostnader och liknande resultatposter		-71	0
Summa finansiella poster		325 532	139 775
Årets resultat		13 360	559 076

BALANSRÄKNING

	Not	2019-12-31	2018-12-31
TILLGÅNGAR			
Anläggningstillgångar			
Materiella anläggningstillgångar			
Maskiner och inventarier	4	848 409	780 031
		848 409	780 031
Finansiella anläggningstillgångar			
Andra långfristiga värdepappersinnehav	5, 6	5 072 771	4 841 734
		5 072 771	4 841 734
Summa anläggningstillgångar		5 921 180	5 621 765
Omsättningstillgångar			
Kortfristiga fordringar			
Kundfordringar		0	128 118
Övriga fordringar		41 400	2 923
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter		418 879	378 731
		460 279	509 772
Kassa och bank		3 195 077	3 263 681
Summa omsättningstillgångar		3 655 355	3 773 453
SUMMA TILLGÅNGAR		9 576 536	9 395 218
EGET KAPITAL OCH SKULDER			
Eget kapital			
Fritt eget kapital vid räkenskapsårets början		8 271 179	7 712 103
Årets resultat		13 360	559 076
Summa eget kapital		8 284 539	8 271 179
Kortfristiga skulder			
Leverantörsskulder		168 067	106 772
Skatteskulder		0	9 631
Övriga skulder		251 060	247 543
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter		872 870	760 093
Summa kortfristiga skulder		1 291 997	1 124 039
SUMMA EGET KAPITAL OCH SKULDER		9 576 536	9 395 218

TILLÄGGSUPPLYSNINGAR – REDOVISNINGS- OCH VÄRDERINGSPRINCIPER

ALLMÄNNA UPPLYSNINGAR

Årsredovisningen är upprättad i enlighet med årsredovisningslagen och BFNAR 2016:10 Årsredovisning i mindre företag.

AVSKRIVNINGAR

Tillämpade avskrivningstider: Maskiner och inventarier 3-5 år

NYCKELTALSDEFINITIONER

Bidrag: Rörelsens huvudintäkter

Nettoomsättning: Utförda arbeten

Årets resultat: Resultat efter finansiella intäkter och kostnader

Soliditet (%): Eget kapital i procent av balansslutning

NOTER

Not 1 Bidrag	2019	2018
Erhållna statliga anslag	15 025 000	15 025 000
Erhållna lönebidrag	3 306 163	2 829 480
Erhållna övriga bidrag	161 410	0
	18 492 573	17 854 480
Not 2 Anställda		
Medeltalet anställda	33	33
Not 3 Resultat från övriga finansiella anläggningstillgångar		
Resultat vid avyttringar	325 597	139 775
Årets nedskrivningar	0	0
Återföring av nedskrivningar	0	0
	325 597	139 775

	2019-12-31	2018-12-31
Not 4 Maskiner och inventarier		
Ingående anskaffningsvärden	6 491 479	6 299 142
Årets anskaffningar	491 648	212 662
Försäljningar/utrangeringar	0	-20 325
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	6 983 127	6 491 479
Ingående avskrivningar	-5 711 449	-5 395 576
Försäljningar/utrangeringar	0	20 325
Årets avskrivningar	-423 269	-336 198
Utgående ackumulerade avskrivningar	-6 134 718	-5 711 449
Utgående redovisat värde	848 409	780 030
Not 5 Andra långfristiga värdepappersinnehav		
Ingående anskaffningsvärden	4 841 734	4 724 141
Årets anskaffningar	4 713 536	6 625 906
Försäljningar/utrangeringar	-4 482 499	-6 508 313
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	5 072 771	4 841 734
Årets nedskrivningar	0	0
Utgående ackumulerade upp-/nedskrivningar	0	0
Utgående redovisat värde	5 072 771	4 841 734
Not 6 Aktier och andelar	Bokförda värde	Marknadsvärde
Noterade aktier och andelar	5 072 771	4 841 734

STIFTELSEN
FÖREMÅLSVÅRD
I KIRUNA